2014–2020 m. programinio laikotarpio vietos projektų, pateiktų po 2017 m. rugsėjo 1 d. pagal vietos plėtros strategijas, įgyvendinamas bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo procedūros aprašo
41 priedas

Pagrindinės įmonės dydžio, savarankiškumo ir (arba) didžiausios paramos sumos susijusioms įmonėms (jei taikoma pagal priemonių įgyvendinimo taisykles) bei funkcinio nesavarankiškumo nustatymo gairės

1. Teisės aktai, kuriais turi būti vadovaujamasi nustatant įmonių susietumą yra Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas (toliau – SVV įstatymas), 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo 2003/361/EB (toliau – Komisijos rekomendacija), Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 kovo 26 d. įsakymu Nr. 4-119 „Dėl Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašo ir Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijos formos patvirtinimo“, Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 4-126 „Dėl Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2014 m. vasario 27 d. Europos teisingumo teismo sprendimas byloje Nr. C-110/13 (toliau – ETT sprendimas).

2. Susietumui nustatyti (tiek dėl įmonės dydžio, tiek dėl maksimalios paramos sumos per 2014–2020 m. laikotarpį) vadovaujamasi smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija (toliau – SVV deklaracija) (jei ši deklaracija nėra integruota į paraiškos formą ir / ar nepateikta su paraiška, vadovaujantis Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544 „Dėl Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VP administravimo taisyklės), 107 punktu, rašomas paklausimas) ir pareiškėjo teikiamais papildomais duomenimis po paklausimo, jei nustatoma neatitikimų su viešai prieinamais duomenimis (fizinių asmenų atveju vadovaujamasi pareiškėjo pateiktais papildomais duomenimis po paklausimo). Neturint prieigos prie reikalingų registrų, kreipiamasi į Agentūrą dėl metodinės pagalbos. Vertinimas tęsiamas, gavus Agentūros atsakymą.

3. Vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP Administravimo taisyklės), 47 punktu, paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po paklausimo (-ų). KPP Administravimo taisyklių 47 punkte nustatyta, kad jei aukščiau aptarti duomenys skiriasi, vadovaujamasi registruose esančiais duomenimis.

4. **SVV deklaracijoje pateiktų duomenų teisingumas tikrinamas vadovaujantis:**

- UAB, MB, VšĮ atveju, Juridinių asmenų dalyvių informacine sistema (toliau – JADIS), Juridinių asmenų registro (toliau – JAR) (aiškinamasis raštas) informacija, taip pat, esant poreikiui, gali būti tikrinama www.creditinfo.lt;

- AB, ŽŪB, KO, asociacijų atveju, narių sąrašu, narių sąrašu iš pajininkų registracijos žurnalo (jei sąrašas nepateiktas su paraiška, vadovaujantis VP administravimo taisyklių 107 punktu, rašomas paklausimas), taip pat, esant poreikiui, gali būti tikrinama www.creditinfo.lt;

- fizinių asmenų atveju, ar asmuo užsiima ekonomine veikla, tikrinama Ūkininkų ūkio registre, VMI interneto svetainėje (dėl veiklos vykdymo pagal individualios veiklos pažymą ir sutikrinant su veiklų, kurioms reikalingi verslo liudijimai, sąrašu). Fizinių asmenų dalyvavimas kitų subjektų valdyme tikrinamas JADIS, taip pat, esant poreikiui, gali būti tikrinamas www.creditinfo.lt, dalyvavimas kitų AB, ŽŪB ir KO veikloje tikrinamas pagal pareiškėjo pateiktą informaciją. Galimybės balsuoti akcininkų susirinkimuose tikrinamos JAR ir (arba) pagal pareiškėjo pateiktą informaciją;

- paraiškoje / verslo plane esančiais duomenimis, taip pat gautais atsakymais į paklausimus (pagrindinių žaliavų tiekėjas, prekių / paslaugų pirkėjas, valdybos nariai, jei nuomojasi patalpas, patalpų nuomotojas, jei paraiškoje / verslo plane nurodytos paskolos ne iš kredito institucijos, kreditą suteikęs asmuo ir kt.);

- kita viešoje erdvėje esančia informacija, kuri turi būti patikrinama teikiant paklausimus pareiškėjui.

5. **Susietumo/savarankiškumo ir įmonės dydžio nustatymo procesas:**

5.1. Nustatoma, ar pareiškėjas yra įmonė. Vadovaujantis ETT sprendimu, Komisijos rekomendacija bei Labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ) apibrėžties vartotojo vadovu, įmone laikomas bet koks ekonominę veiklą vykdantis subjektas nepriklausomai nuo jo teisinio statuso, t. y. fizinis ar juridinis asmuo. Ši formuluotė atitinka Teisingumo Teismo sprendimuose vartojamą terminiją. Pagal ją lemiamas veiksnys yra vykdoma ekonominė veikla, o ne teisinis statusas. Praktikoje tai reiškia, kad įmonėmis gali būti laikomi savarankiškai dirbantys asmenys, šeimos įmonės, ūkinės bendrijos ir asociacijos ar bet kokie kiti subjektai, reguliariai užsiimantys ekonomine veikla. Ekonomine veikla paprastai laikomas „produktų arba paslaugų pardavimas už tam tikrą kainą tam tikroje (tiesioginėje) rinkoje“.

5.2. Nustatoma įmonės kategorija. Išskiriamos 3 įmonių kategorijos:

1) savarankiškos įmonės. Tokia įmonė yra visiškai nepriklausoma arba palaiko tik vieną ar daugiau mažumos nuosavybe (kiekviena nuosavybės dalis nesiekia 25 proc.) pagrįstų partnerystės ryšių su kitomis įmonėmis;

2) įmonės partnerės. Kai įmonę su kitomis įmonėmis siejančios nuosavybės dalys siekia bent 25 proc., tačiau neviršija 50 proc., toks ryšys laikomas įmonių partnerių ryšiu;

3) susijusios įmonės. Kai įmonę su kitomis įmonėmis siejančios nuosavybės dalys viršija 50 proc. ribą, šios įmonės laikomos susijusiomis įmonėmis.

Priskiriant įmonę tam tikrai kategorijai svarbi kontrolės sąvoka, reiškianti tiek teisinę, tiek faktinę kontrolę. Nuo esamos kontrolės priklauso, ar įmonė laikoma partnere arba susijusia įmone, ar ne. Vertinti reikia ne tik kapitalą ar akcijas, bet ir kontrolę, vienos įmonės turimą kitos įmonės atžvilgiu.

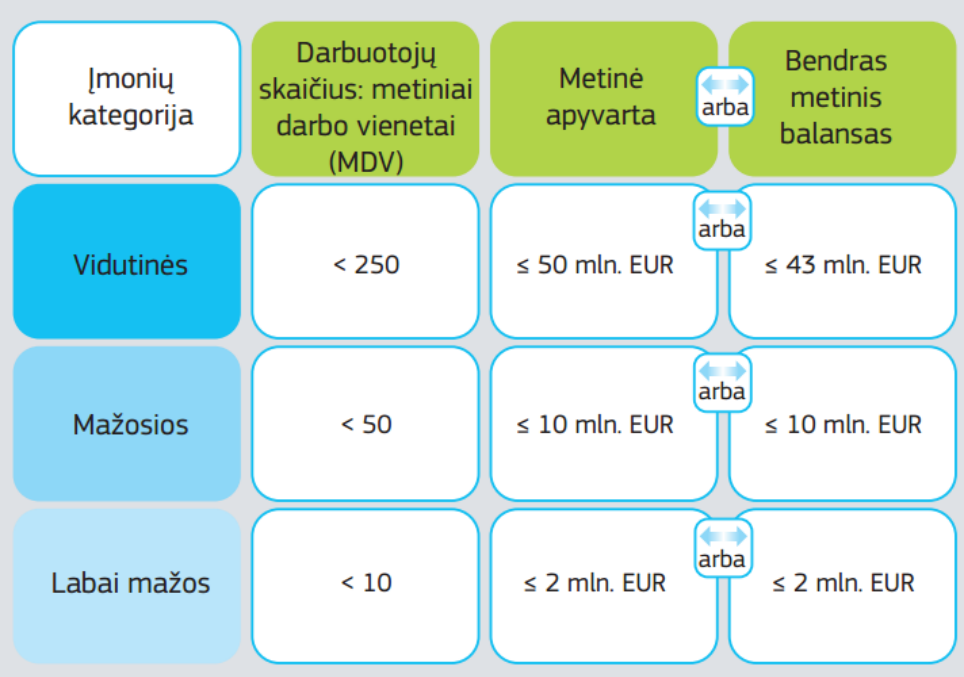
5.3. Įvertinami įmonės dydžio nustatymui taikomi kriterijai ir jų ribos. Turi būti atsižvelgiama į šiuos tris kriterijus: darbuotojų skaičių, metinę apyvartą, bendrą metinį balansą.

Įmonė būtinai turi atitikti darbuotojų skaičiaus kriterijų. Tačiau įmonė gali pasirinkti laikytis arba apyvartos, arba bendro balanso viršutinės ribos. Abiejų reikalavimų atitikti nereikia ir ji gali vieną iš šių ribų viršyti.

Turi būti lyginami įmonės duomenys su nustatytomis ribomis ir pagal šiuos tris kriterijus nustatoma, ar įmonė yra labai maža, ar mažoji, ar vidutinė įmonė.

5.4. Nustatomas įmonės dydis, atsižvelgiant į įmonės kategoriją. Siekiant nustatyti įmonės dydį, visų pirma, turi būti atsižvelgiama į tai, ar įmonė yra savarankiška, įmonė partnerė ar susijusi įmonė.

Jeigu įmonė yra savarankiška, įmonės dydžiui nustatyti naudojami tik tos įmonės metinėse finansinėse ataskaitose pateikti darbuotojų skaičiaus duomenys ir finansiniai duomenys.

Įmonė vis vien gali būti laikoma savarankiška, taigi neturinčia jokių įmonių partnerių, net jei 25 proc. riba siekiama arba viršijama iki 50 proc. dėl kurios nors iš šių rūšių investuotojų:

- viešos investicinės korporacijos, rizikos kapitalo bendrovės, asmenys arba asmenų grupės, nuolat vykdantys rizikos kapitalo investavimo veiklą, investuojantys nuosavą kapitalą į nekotiruojamą verslą (verslo finansiniai rėmėjai), su sąlyga, kad tų verslo finansinių rėmėjų bendra investicijų suma į tą pačią įmonę būtų mažesnė kaip 1 250 000 eurų:
  - ✓ Viešos investicinės korporacijos.
  - ✓ *Rizikos kapitalo įmonė.* Privataus kapitalo ar rizikos kapitalo investavimo fondas yra priemonė, teikianti galimybę keliems investuotojams sutelkti investicijas į bendrovių (bendrovių, į kurias investuojama) nuosavą kapitalą ir nuosavybės vertybinius popierius (kaip antai kvazinuosavą kapitalą). Paprastai tai yra privačios bendrovės, kurių akcijos nebiržinės. Fondas gali turėti bendrovės statusą arba gali būti jokio juridinio statuso neturintis susitarimas, kaip antai komanditinė ūkinė bendrija. Privataus kapitalo ar rizikos kapitalo įmonė gali turėti bendrovės arba komanditinės ūkinės bendrijos statusą; kelių iš jų akcijomis prekiaujama akcijų rinkose. Rizikos kapitalo įmonės investuoja siekdamos tikslo prisidėti prie akcininkų turto augimo, pelningai pasitraukdamos iš įmonės (t. y. parduodamos turėtas akcijas). Tokia nuostata turėtų būti įmonės įstatuose.
  - ✓ *Verslo angelai.* Verslo angelai yra privatūs asmenys, kurie arba pavieniui investuoja savo pinigus į MVĮ, arba investuoja į sindikatus, kuriuose vienas verslo angelas paprastai imasi vadovaujamo vaidmens. Verslo angelų su atitinkama įmone paprastai nesieja ankstesni šeimos ryšiai ir jie savarankiškai, o ne per nepriklausomą verslo vadovą, priima sprendimą investuoti. Sindikatui vadovaujantis arba pavieniui investuojantis verslo angelas paprastai toliau rūpinasi savo investicija stebėdamas ir savo žiniomis, patirtimi bei parama padėdamas įmonei, į kurią investavo, kaip jos pagalbininkas mentorius.
- universitetų ir ne pelno tikslais veikiančių mokslinių tyrimų centrų;
- institucinių investuotojų, įskaitant regioninės plėtros fondus;
- vietos savivaldos institucijų, kurių metinis biudžetas nesiekia 10 mln. EUR ir kurių teritorijoje gyventojų yra mažiau nei 5 tūkst.

5.5. <u>Duomenų, į kuriuos reikia atsižvelgti, nustatymas.</u> Įmonių partnerių atveju nustatant įmonės dydį, prie įmonės duomenų turi būti pridėta tam tikrą partnerės įmonės darbuotojų skaičiaus ir finansinių duomenų dalis. Ši dalis atitinka procentinę turimų akcijų arba balsavimo teisių dalį (didesniąją iš jų).

Pavyzdžiui, jeigu įmonei priklauso 30 proc. kitos įmonės, ji prie savo duomenų prideda 30 proc. įmonės partnerės darbuotojų skaičiaus, apyvartos ir bendro balanso. Jei įmonių partnerių yra daugiau, tokį patį skaičiavimą reikia atlikti kiekvienos įmonės partnerės – artimiausios gamintojų grandies arba vartotojų grandies įmonės – atveju.

Be to, reikia atsižvelgti į proporcingą kiekvienos su bet kuria iš įmonės partnerių susijusios įmonės duomenų dalį. Tačiau į įmonės partnerės partnerių įmonių duomenis atsižvelgti nereikia.

Susijusių įmonių atveju nustatant, ar įmonė pagal apibrėžtį neviršija darbuotojų skaičiaus ribos ir vienos iš finansinių ribų, reikia prie jos duomenų pridėti 100 proc. su ja susijusios įmonės duomenų.

Kas atsitinka viršijus kurią nors ribą?

MVĮ apibrėžties 4 straipsnio 2 dalies nuostata teikia daugiau stabilumo ir tikrumo įmonėms, kurių rodikliai beveik siekia viršutines ribas ir rizikuojama laikinai jas viršyti išskirtiniais metais ir (arba) nepastoviose rinkose. Tad jeigu įmonė atitinkamais metais viršija darbuotojų skaičiaus ar finansines ribas, tai jos padėties nekeičia ir ji išlaiko MVĮ statusą, turėtą tų ataskaitinių metų pradžioje. Tačiau ji MVĮ statuso neterika, jei tas ribas viršija du iš eilės ataskaitinius laikotarpius.

Priešingu atveju įmonė gali įgyti MVĮ statusą, jei ji pirmiau buvo didelė įmonė, tačiau paskui du iš eilės ataskaitinius laikotarpius nesiekė nustatytų viršutinių ribų.

Atvejo Nr.	N (ataskaitiniai metai)(5)	N-1	N-2	MVĮ statusas
1	MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ
2	MVĮ	MVĮ	Ne MVĮ	MVĮ
3	MVĮ	MVĮ	MVĮ	MVĮ
4	MVĮ	Ne MVĮ	MVĮ	MVĮ
5	Ne MVĮ	MVĮ	MVĮ	MVĮ
6	Ne MVĮ	Ne MVĮ	MVĮ	Ne MVĮ
7	Ne MVĮ	MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ
8	Ne MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ

(5) Vėliausiu patvirtintu ataskaitiniu laikotarpiu.

Komisijos rekomendacijos priedo 4 str. 2 d. tikslas – užtikrinti, kad augančios įmonės nebūtų už tai „baudžiamos“ MVĮ statuso praradimu, nebent ilgesnį laiką viršytų atitinkamas ribas. Komisijos rekomendacijos priedo 4 str. 2 d. netaikoma tuo atveju, kai įmonės atitinkamas MVĮ ribas viršija pasikeitus savininkui, po įmonių susijungimo ar įsigijimo, kuris įprastai nelaikomas laikinu ir nėra kintamas dalykas. Pasikeitus savininkui įmones reikia vertinti pagal jų akcininkų struktūrą sandorio metu, o ne tada, kai uždarytos vėliausios sąskaitos, taigi MVĮ statuso galima netekti iškart. Žr. 2012 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimo 2012/838/ES 1.1.3.1 skirsn. 6 d. e p.

5.6 Nustatant naujai įsteigtų įmonių dydį, kurių sąskaitos dar nebuvo patvirtintos, kai taikomas 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014 ir (ar) Komisijos rekomendacija, naudotini duomenys yra apskaičiuojami pagal per finansinius metus apskaičiuotą *bona fide* įvertį. Kai naujai įsteigtų įmonių dydis nustatomas vadovaujantis SVV įstatymu, įmonių, turinčių patvirtintas trumpesnio kaip 12 mėnesių laikotarpio finansines ataskaitas ar kitus finansinius dokumentus, ir naujai įsteigtų įmonių, kurių metinės finansinės ataskaitos, metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos ar kiti finansiniai dokumentai dar nėra patvirtinti, SVV įstatymo 6 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų sąlygų atitiktis nustatoma pagal vidutinį metinį darbuotojų skaičių, finansinius duomenis (pasirinktinai – balanse nurodyto turto vertę arba metines pajamas) nuo įmonės įregistravimo Juridinių asmenų registre ir planuojamus finansinių metų duomenis.

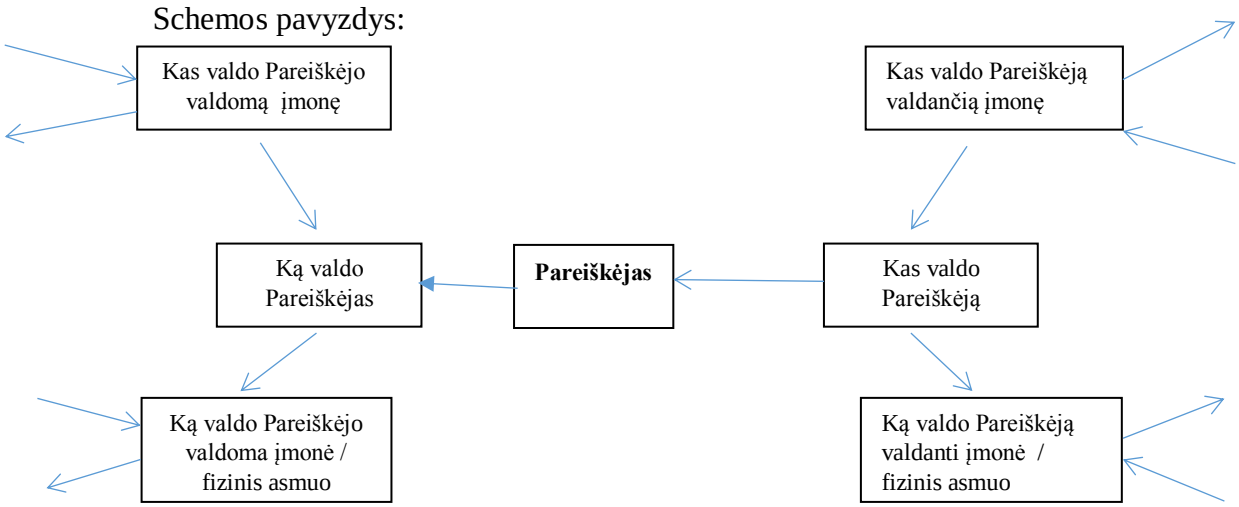
6. Nustatant susijusias įmones vertinama:

6.1 Ar viena įmonė turi daugumą dalyvių balsų kitoje įmonėje:

I ratas – kas valdo Pareiškėją, ką valdo Pareiškėjas, t. y. tikrinama, kiek turi akcijų ar pajų ir kiek turi balsavimo teisių tiesiogiai pats vienas ir su asmenų grupe, jei nustatomi ryšiai (UAB, AB atveju tikrinamas akcijų skaičius, ŽŪB, KO atveju tikrinamas pajų skaičius, MB, VšĮ, asociacijų atveju tikrinami nariai).

II ratas – kas valdo Pareiškėjo valdomą įmonę, ką valdo Pareiškėjo valdoma įmonė, ką valdo Pareiškėją valdanti įmonė, kas valdo pareiškėją valdančią įmonę. Tikrinama, kol nustatomi dalyviai, kurių niekas nevaldo.

Schemos pavyzdys:

Nustačius neatitikimų SVV deklaracijoje arba jei trūksta duomenų, vadovaujantis VP administravimo taisyklės 107 punktu, siunčiamas paklausimas, kuriame nurodomi nustatyti faktai, ir paprašoma pateikti pakoreguotą SVV deklaraciją arba motyvuotus ir pagrįstus paaiškinimus, kodėl VVG turima informacija yra pasenusi ir netinkama vertinti.

Nustatant įmonės dydį vadovaujamasi SVV deklaracija, SODROS duomenimis (patikrinamas darbuotojų skaičius (jei nėra galimybės patikrinti SODROS duomenų, pareiškėjo prašoma pateikti SODROS pažymą), JAR pateikta finansine atskaitomybe – balansine turto verte ir (arba) metinėmis pajamomis (jei nėra galimybės patikrinti JAR, pareiškėjo prašoma pateikti finansinę atskaitomybę).

Jeigu pareiškėjas yra KO, taikoma tokia pati vertinimo tvarka, kaip ir vertinant kitas įmones, t. y. į darbuotojų sąrašą netraukti KO narių, tačiau įtraukti narių, kurie yra susiję su kooperatyvu, darbuotojus. Tuo atveju, jeigu KO valdyme dalyvauja iki 30 narių, tikrinami visi nariai, o jeigu KO narių skaičius viršija 30, TP kreipiamasi į Agentūrą dėl 2/3 narių atsitiktinės atrankos atlikimo – tik jų duomenys naudojami vertinant susietumą. Jei reikia, imtis turi būti plečiama. Atliekant atranką imtyje neturi būti akivaizdaus susietumo atvejų (pvz., pagal pavardę). Tokie atvejai turi būti vertinami papildomai prie 2/3 imties.

Tikrinant atrinktų narių galimą susietumą, prašoma Pareiškėjo pateikti tų narių sutikimus dėl asmens duomenų tvarkymo. Narių – fizinių asmenų (ūkininkų) atveju, jei jie turi valdoje registruotų partnerių ar šeimos narių, prašoma pateikti duomenis ir apie šeimos narius, registruotus ūkyje, ir partnerius, t. y. kai jie turi kitos įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) turinčios kitos įmonės dalyvių susirinkimo balsų. Narių – juridinių asmenų – prašoma pateikti informaciją apie susijusias įmones ar įmones partneres. Gavus papildomus dokumentus, įvertinama, ar galimi narių ryšiai nedaro lemiamos įtakos įmonės statusui

ir savarankiškumui. Jei pareiškėjas nepateikia reikalaujamų dokumentų, vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, 59 straipsnio 7 dalies nuostata, paramos paraiška atmetama.

Tuo atveju, kai pareiškėjų valdyme dalyvaujantys dalyviai yra ne Lietuvos Respublikoje registruoti juridiniai asmenys, nustatant įmonių dydį vadovaujamasi SVV deklaracijose pateiktais duomenimis. Kylant įtarimų, prašoma pateikti papildomus duomenis.

6.2. Ar pagal įstatus, steigimo ar kitus dokumentus kita įmonė turi teisę, pvz., skirti ir atšaukti daugumą pareiškėjo valdymo ar administravimo organo narių.

6.3. Ar įmonei suteikta teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei dėl sutarčių, sudarytų su ta kita įmone arba dėl šios įmonės steigimo dokumentų nuostatų. Įmonių susietumą pagal SVV įstatymo 3 str. 16 d. 1 p. c papunktį bei funkcinį nesavarankiškumą galime nustatyti iš verslo plano duomenų, pateiktų sutarčių su tiekėjais, pirkėjais, kitų dokumentų (jei duomenys nepateikti, turi būti paprašyta juos patekti) (pvz., jei pateiktoje sutartyje ar verslo plane yra nurodyta, kad pareiškėjas pagrindinę žaliavą perka iš vieno tiekėjo arba iš pagrindinių kelių tiekėjų, iš to paties asmens nuomojasi nekilnojamąjį turtą, tam pačiam asmeniui parduoda prekes / paslaugas ir pan.; kai perkama iš kelių tiekėjų, būtina patikrinti, ar pagrindiniai tiekėjai nėra tarpusavyje susiję). Esminė įtaka pagal MVĮ vadovą pripažįstama visada, kai įmonės veiklos ir finansų politikai daroma įtaka pagal kitos įmonės norus. Esminę įtaką darančios „įmonės“ samprata apima viešąsias įstaigas, privačius subjektus (koks bebūtų jų teisinis statusas) ir fizinius asmenis.

Ryšių, kuriais gali būti daroma esminė įtaka, pavyzdžiai (remiantis Komisijos suvestiniu pranešimu dėl jurisdikcijos pagal 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės):

-akcininkas turi „veto teises“ priimant strateginius įmonės sprendimus, nors šis akcininkas neturi galios savarankiškai tokių sprendimų priimti. Veto teisės turi būti susijusios su strateginiais sprendimais dėl verslo ar finansų politikos, todėl turi aprėpti daugiau nei veto teisės, paprastai priskiriamos smulkiesiems akcininkams siekiant apsaugoti jų kaip investuotojų į įmonę finansinius interesus. Veto teisės, kuriomis gali būti perduodama kontrolė, paprastai siejamos su sprendimais tokiais kaip biudžeto, verslo plano, didelių investicijų ar vyresniosios vadovybės skyrimo klausimais;

-net ir smulkiųjų akcininkų atveju vienvaldė kontrolė gali būti teisiniu pagrindu įgyjama tokiomis aplinkybėmis, kai kartu su akcijų paketu suteikiamos konkrečios teisės (t. y. kartu su privilegijuotosiomis akcijomis smulkiajam akcininkui suteikiamos išskirtinės teisės nustatyti atitinkamos įmonės verslo strategiją, kaip antai įgaliojimas skirti daugiau nei pusę stebėtojų tarybos ar direktorių valdybos narių);

-įgaliojimais pagal ilgalaikes sutartis įgyjama įmonės valdymo ir išteklių kontrolė, kaip antai įsigyjant akcijų ar turto (tai gali būti pagal nacionalinę bendrovių teisę sudaromos organizacinės sutartys arba kitokios sutartys, pvz., verslo nuomos susitarimai, kuriais įsigyjančiam subjektui suteikiama valdymo ir išteklių kontrolė, nors nuosavybės teisės ar akcijos jam neperduodamos);

-su tiekėjais ar klientais sudaromos labai svarbios ilgalaikės tiekimo sutartys arba suteikiami kreditai, kurie kartu su struktūriniais ryšiais taip pat gali suteikti galią daryti lemiamą įtaką.

6.4. Ar įmonė, turinti dalyvių balsų kitoje įmonėje, kuri dėl su tos kitos įmonės dalyviais sudarytų sutarčių kontroliuoja daugumą šios įmonės dalyvių balsų (įmonių susietumo pagal SVV įstatymo 3 str. 16 d. 1 p. d papunkčio pavyzdžiu galime laikyti situaciją, jei viena įmonė turi kitos įmonės 20 proc. akcijų, tačiau yra sudariusi sutartis su kitais tos įmonės akcininkais, valdančiais 40 proc. tos įmonės, ir dėl to kontroliuoja 60 proc. pirmosios įmonės akcijų).

6.5. Kelių įmonių susietumas per fizinį asmenį gali atsirasti tuo atveju, jei tos įmonės verčiasi tokia pačia veikla ar tokios pačios veiklos dalimi toje pačioje atitinkamoje rinkoje arba gretimose rinkose. SVV įstatyme susijusios rinkos apibūdinamos taip – tam tikros prekės ar

paslaugos rinkos tiesioginių ryšių siejamų vartotojų ar tiekėjų rinkos. Gretima rinka laikoma produkto ar paslaugos rinka, esanti tiesiogiai greta, atitinkamos rinkos vartotojų ar tiekėjų rinka. ETT sprendime yra nurodyta, kad gretima rinka laikoma produkto ar paslaugos rinka, kuri yra tiesiogiai aukštesnės ar žemesnės grandies už atitinkamą rinką (pvz. jei pareiškėjas gamina aliuminio profilius, tai aliuminio tiekėjai ir pareiškėjas veikai susijusioje (gretimoje rinkoje).

Nustatant įmonės dydį ar susietumą per fizinį asmenį, fizinis asmuo **neprivalo užsiimti ekonomine veikla**, kad atsirastų susietumas.

Nepriklausomai nuo to, ar įmonė rengia konsoliduotąsias finansines ataskaitas, ar ne, jos galutiniai vertinami duomenys turėtų apimti:

-visų įmonių partnerių duomenis;

-visų su ja susijusių įmonių duomenis;

-visų su bet kuria iš jos partnerių susijusių įmonių duomenis;

-visų įmonių, susijusių su įmonėmis, kurios susijusios su vertinama įmone, duomenis;

-visų su vertinama įmone susijusių įmonių turimų partnerių duomenis.

Į įmonių partnerių ryšius su savo partnerėmis neatsižvelgiama.

„Esminė įtaka“ pripažįstama visada, kai įmonės veiklos ir finansų politikai daroma įtaka pagal kitos įmonės norus. Esminę įtaką darančios „įmonės“ samprata apima viešąsias įstaigas, privačius subjektus (koks bebūtų jų teisinis statusas) ir fizinius asmenis. Ryšių, kuriais gali būti daroma esminė įtaka, pavyzdžiai (remiantis Komisijos suvestiniu pranešimu dėl jurisdikcijos pagal 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės):

- akcininkas turi „veto teises“ priimant strateginius įmonės sprendimus, nors šis akcininkas neturi galios savarankiškai tokių sprendimų priimti. Veto teisės turi būti susijusios su strateginiais sprendimais dėl verslo ar finansų politikos, todėl turi aprėpti daugiau nei veto teisės, paprastai priskiriamos smulkiesiems akcininkams siekiant apsaugoti jų kaip investuotojų į įmonę finansinius interesus. Veto teisės, kuriomis gali būti perduodama kontrolė, paprastai siejamos su sprendimais tokiais kaip biudžeto, verslo plano, didelių investicijų ar vyresniosios vadovybės skyrimo klausimais;
- net ir smulkiųjų akcininkų atveju vienvaldė kontrolė gali būti teisiniu pagrindu įgyjama tokiomis aplinkybėmis, kai kartu su akcijų paketu suteikiamos konkrečios teisės (t. y. kartu su privilegijuotosiomis akcijomis smulkiajam akcininkui suteikiamos išskirtinės teisės nustatyti atitinkamos įmonės verslo strategiją, kaip antai įgaliojimas skirti daugiau nei pusę stebėtojų tarybos ar direktorių valdybos narių);
- įgaliojimais pagal ilgalaikes sutartis įgyjama įmonės valdymo ir išteklių kontrolė, kaip antai įsigyjant akcijų ar turto (tai gali būti pagal 34 nacionalinę bendrovių teisę sudaromos organizacinės sutartys arba kitokios sutartys, pvz., verslo nuomos susitarimai, kuriais įsigyjančiam subjektui suteikiama valdymo ir išteklių kontrolė, nors nuosavybės teisės ar akcijos jam neperduodamos);
- su tiekėjais ar klientais sudaromos labai svarbios ilgalaikės tiekimo sutartys arba suteikiami kreditai, kurie kartu su struktūriniais ryšiais taip pat gali suteikti galią daryti lemiamą įtaką.

7. Susietumui nustatyti yra svarbūs tokie kriterijai kaip giminystės ryšiai, kartu veikiantys asmenys, susitarimai tarp subjektų, ekonominiai santykiai tarp įmonių ir pan. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjų susietumui nustatyti turi būti naudojama visa aukščiau išvardinta informacija.

8. Komisijos rekomendacijos priede yra apibrėžta, kad **įmone laikomas bet koks ekonominę veiklą vykdantis subjektas nepriklausomai nuo jo teisinio statuso**. Įmonės apibrėžimas visų pirma apima savarankiškai dirbančius asmenis ir šeimos įmones, užsiimančias amatais ar kita veikla, ir reguliariai ekonominę veiklą vykdančias ūkines bendrijas ar asociacijas.

Atsižvelgiant į tai, nustatant įmonės dydį reikia įtraukti ir fizinių asmenų, užsiimančių ekonomine veikla, rodiklius, jei per tuos fizinius asmenis atsiranda įmonių susietumas.

9. Pagal SVV įstatymą įmonės statusui (dydžiui) nustatyti įmonės darbuotojų skaičiaus atitiktis nustatoma pagal paskutinių metų arba, jeigu įmonė veikia ilgiau kaip dvejus metus, – pagal paskutinių dvejų metų įmonės duomenis, o finansinių duomenų atitiktis - pagal paskutinių metų arba, jeigu įmonė veikia daugiau kaip dvejus metus, – pagal paskutinių dvejų metų patvirtintų įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – metinės finansinės ataskaitos) arba įmonių grupės metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį. Įmonės statusui (dydžiui) nustatyti partnerinės ir susijusios įmonės nustatomos pagal SVV įstatymo 2 str. 11 d. ir 3 str.16 d. apibrėžtus įmonių tarpusavio ryšius tą dieną, kuri laikoma paskutine ataskaitinio laikotarpio diena.

10. Ar įmonė savarankiška paraiškos pateikimu metu, nustatoma pagal įmonių tarpusavio ryšius paraiškos pateikimo dieną.

11. Atliekant aukščiau išvardintus veiksmus, pildoma susietumo tikrinimo atsekamumo lentelė (Procedūros aprašo 40 priedas). Tais atvejais, kai pareiškėjas nurodo, kad su pareiškėju susijęs juridinis asmuo save identifikuoja kaip rizikos kapitalo investicinį fondą, taip pat atliekami veiksmai, įvardinti Rizikos kapitalo fondų nustatymo tvarkoje (šio priedo priede (žr. žemiau). Surinkta informacija analizuojama. Nustačius partnerines ir/ar susijusias įmones, pareiškėjo dydis nustatomas sumuojant susijusių ir/arba partnerinių įmonių duomenis (apyvartą, darbuotojus, turtą). Pažymėtina, kad SVV statuso deklaracijoje turi būti nurodomos ne tik visos su deklaruojančiąja įmones susijusios įmonės ir partnerinės įmonės, bet ir tų susijusių įmonių susijusios įmonės ir partnerinės bei partnerinių įmonių susijusios įmonės.

Jeigu įmonė atitinkamais metais viršija darbuotojų skaičiaus ar finansines ribas, tai jos padėties nekeičia ir ji išlaiko MVĮ statusą, turėtą tų ataskaitinių metų pradžioje. Tačiau ji MVĮ statuso netenka, jei tas ribas viršija du iš eilės ataskaitinius laikotarpius. Priešingu atveju įmonė gali įgyti MVĮ statusą, jei ji pirmiau buvo didelė įmonė, tačiau paskui du iš eilės ataskaitinius laikotarpius nesiekė nustatytų viršutinių ribų.

6 pavyzdys

Įmonės partnerės ir susijusių įmonių partnerės

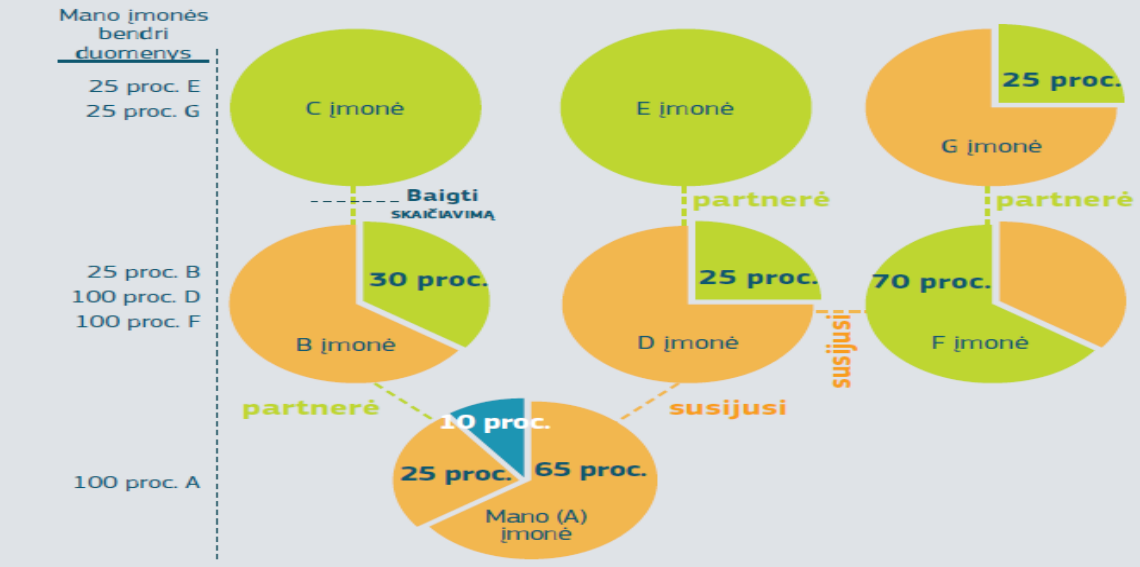
Aplinkybės

B įmonė yra mano įmonės (A įmonė) partnerė, kurią su mano įmone sieja 25 proc. nuosavybės dalis. C įmonė yra B įmonės partnerė, su kuria ją sieja 30 proc. dalis. Be to, mano (A) įmonė yra 65 proc. dydžio nuosavybės dalimi susijusi su D įmone, o E įmonė yra D įmonės partnerė, su kuria ją sieja 25 proc. dalis. D įmonė turi su ja susijusią įmonę, o ši savo ruožtu turi įmonę partnerę.

Apskaičiavimas

Reikia atsižvelgti į proporcingą visų vertinamos įmonės partnerių įmonių ir bet kokios susijusios įmonės partnerių duomenų dalį. Tačiau į įmones, kurį yra vertinamos įmonės partnerės partnerė, duomenis atsižvelgti nereikia.

Mano įmonė, iš viso = 100 proc. A + 25 proc. B + 100 proc. D + 25 proc. E + 100 proc. F + 25 proc. G įmonės duomenų.

Pagrindinės įmonės dydžio, savarankiškumo ir (arba) didžiausios paramos sumos susijusioms įmonėms (jei taikoma pagal priemonių įgyvendinimo taisykles) bei funkcinio nesavarankiškumo nustatymo gairių priedas

RIZIKOS KAPITALO FONDŲ NUSTATYMO TVARKA

Tais atvejais, kai pareiškėjas nurodo, kad su pareiškėju susijęs juridinis asmuo save identifikuoja kaip rizikos kapitalo investicinį fondą, siekiant patikrinti, ar galima juridinį asmenį galima laikyti rizikos kapitalo fondu, atliekami šie veiksmai:

1. JAR patikrinama juridinio asmens registravimo duomenys:

1.1. Ar juridinis asmuo yra registruotas;

1.2. Ar pateikti juridinio asmens įstatai;

1.3. Kokia veikla nurodyta JAR.

2. Jei nustatoma, kad juridinis asmuo yra įregistruotas JAR ir nurodyta, kad jo veikla yra nurodyta kaip rizikos kapitalo investicinė veikla ir visi įrašai yra galiojantys, daugiau jokie tikrinimai neatliekami.

3. Jei nustatoma, kad juridinis asmuo yra įregistruotas JAR, bet jo veikla nurodyta kita nei rizikos kapitalo investicinė veikla arba šalia šios veiklos nurodytos ir kitos veiklos, pareiškėjui rašomas paklausimas ir prašoma jo pateikti įrodymus, kad su pareiškėju susijęs juridinis asmuo užsiima rizikos kapitalo investicine veikla bei jog įmonė nėra korporacinio rizikos kapitalo įmonė, nes joms išimtys netaikomos.

4. Informacija, ar Lietuvoje registruotas juridinis asmuo turi leidimą užsiimti rizikos kapitalo investicine veikla, tikrinama Lietuvos banko internetinėje svetainėje (https://www.lb.lt/licencijos). Leidimus Lietuvos bankas išduoda tik toms įmonėms, kurių akcijomis yra prekiaujama akcijų biržoje.

5. Jei su pareiškėju susijęs juridinis asmuo, kuris save identifikuoja kaip rizikos kapitalo investicinį fondą, yra registruotas ne Lietuvoje, pareiškėjas, siekdamas įrodyti, kad su juo susijęs asmuo yra rizikos kapitalo investicinis fondas, privalo pateikti tą faktą įrodančius dokumentus. Tinkamais dokumentais laikomi šie – juridinio asmens registravimo dokumentai (gali būti prašoma pateikti dokumentų, kuriais kreiptasi į užsienio valstybės atitinkamą instituciją bei jos atsakymas ir registravimo faktą įrodantis dokumentas), juridinio asmens įstatai bei kiti rizikos kapitalo investicinę veiklą pagrindžiantys dokumentai). Siunčiant paklausimą dėl papildomų dokumentų pateikimo, pareiškėjas informuojamas, kad jeigu prašomų dokumentų nepateiks, juridinis asmuo nebus laikomas rizikos kapitalo fondu.

6. Jei pareiškėjas Agentūrai neįrodo (nepateikia prašomų dokumentų/informacijos), kad su juo susijęs juridinis asmuo gali būti laikomas rizikos kapitalo investiciniu fondu, laikoma, kad jis nėra laikytinas rizikos kapitalo investiciniu fondu.

_____